

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра теорії та методики фізичної культури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія фізичної культури

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Освітня програма	<u>«Середня освіта (Фізична культура)»</u>
Предметна спеціальність	<u>A4.11 Середня освіта (Фізична культура)</u>
Спеціальність	<u>A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)</u>
Галузь знань	<u>A Освіта</u>

Затверджено на засіданні кафедри
теорії та методики фізичної культури
Протокол № 11 від “15” травня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

ЗМІСТ

1.	Загальна інформація	3
2.	Анотація до навчальної дисципліни	3
3.	Мета та цілі навчальної дисципліни	3
4.	Програмні компетентності та результати навчання	3
5.	Організація навчання	4
6.	Система оцінювання навчальної дисципліни	5
7.	Політика навчальної дисципліни	7
8.	Ресурсне забезпечення	8

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціологія фізичної культури
Викладач (і)	Випасняк Ігор Петрович доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор
Контактний телефон викладача	+380958308425
Е-mail викладача	ihor.vypasniak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/340b9aad12a4c23f983c
Консультації	Згідно розкладу (https://ktmfks.pnu.edu.ua/hrafiky-vidpratsiuvan-propushchenykh-zaniat/)

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна призначена для студентів предметної спеціальності А4.11 Середня освіта (Фізична культура) та покликана сформувати у них цілісну систему знань щодо формування та поглиблення професійно-необхідних теоретичних знань і практичних вмінь та навичок у майбутніх фахівців з соціологічного забезпечення умов їх діяльності, навчити організувати соціальну роботу, сформувати у студентів практичні навички організації формування групи, колективу; ознайомити їх із особливостями організації конкретного соціологічного дослідження в сфері фізичної культури спорту і туризму. Спрямована на формування загального уявлення про зміст, завдання і методи сучасних наукових досліджень, що використовуються у науці про фізичну культуру; ознайомлення з основними проблемами науково-пошукової роботи у сучасній педагогічній діяльності, включаючи особливості сфери фізичної культури, формування понятійного апарату; навчання методам оформлення результатів наукових робіт: рефератів, наукових статей, звітів про науково-дослідну роботу, курсових, дипломних робіт; навчання навикам публічного захисту результатів наукових досліджень, правилам викладу матеріалу під час публічного захисту, правилам відповідей на питання під час обговорення результатів дослідження.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета – отримання теоретичних знань про соціальні явища та процеси, дію соціальних законів, розвиток соціологічного мислення та культури студентів, формування навичок проведення конкретного соціологічного дослідження: вміння скласти програму дослідження, анкету для збирання соціологічної інформації, провести елементарну обробку зібраної інформації тощо.

Основні завдання дисципліни – навчити студентів організовувати та проводити конкретні соціологічні дослідження розробляти та обґрунтовувати напрями залучення різних верств населення до різних видів рухової діяльності, сформувати здатність складати програму соціологічного дослідження та проводити соціально-корекційну роботу; підготувати майбутнього спеціаліста до професійної діяльності, навчати їх інтегрувати знання, одержані в суміжних курсах і окремих методиках, знаходити шляхи реалізації міжпредметних зв'язків цих знань у педагогічній діяльності з фізичного виховання дітей та підлітків.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності
ІК Здатність компетентно розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері освіти, зокрема, фізичної культури або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності ЗК-2 Здатність діяти в нестандартних ситуаціях, адаптуватися до нових ситуацій, нести соціальну і етичну відповідальність за прийняті рішення ЗК 4 Здатність і готовність планувати та здійснювати наукові дослідження у сфері професійної діяльності, розробляти та управляти проектами ЗК-9 здатність і готовність планувати та здійснювати наукові дослідження у сфері професійної діяльності, розробляти та управляти проектами ЗК 11 Здатність до саморозвитку, самореалізації, використання творчого потенціалу, постійного підвищення особистого рівня кваліфікації Фахові компетентності СК 5 Здатність налагоджувати зв'язки з особами, залученими до педагогічного, рекреаційно-оздоровчого та організаційно-управлінського процесів, з метою підвищення його ефективності СК 6 Здатність вносити корективи в робочу програму, план вивчення навчального курсу, дисципліни (модуля), освітні технології, власну професійну діяльність на підставі аналізу процесів і результатів СК 9 Здатність здійснювати проектування освітньої, рекреаційно-оздоровчої, науково-дослідницької, організаційно-управлінської та культурно-просвітницької діяльності СК 11 Здатність розробляти цільові програми розвитку фізичної культури та туризму на різних рівнях з урахуванням природних і економічних особливостей регіону СК 18 Здатність розробляти, реалізовувати і контролювати соціально значущі програми по залученню різних груп населення до активних занять фізичною культурою і пропаганди здорового способу, використовуючи новітні технології
Програмні результати навчання
ПРН 1 Знати та розуміти закони та методи міжособистісних комунікацій, норми толерантності, ділових комунікацій у професійній сфері, ефективної праці в колективі, адаптивності ПРН 4 Знати та розуміти принципи, сучасні методи, основні методичні прийоми, форми організації навчання фізичній культурі в закладах загальної середньої освіти (рівень старшої школи) та у закладах вищої освіти. ПРН 7 Знати методологію системних досліджень, методи дослідження та аналізу складних об'єктів і процесів, розуміє їх складність, різноманіття, багатофункціональність для розв'язання прикладних завдань у галузі професійної діяльності ПРН 15 Вміти планувати та проводити наукові дослідження з використанням сучасних інформаційних технологій і застосовувати їх результати для підвищення ефективності професійної діяльності ПРН 18 Вміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності; застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності ПРН 20 Розуміти важливість навчання упродовж життя і вдосконалення своєї набутої під час навчання кваліфікації

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	24
самостійна робота	54

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	A4.11 Середня освіта (Фізична культура)	1	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	лекції	семінарські	сам. роб
Тема 1. Соціологія фізичної культури як наука та її місце в системі наук	2	4	8
Тема 2. Місце і роль фізичної культури в соціальних інститутах суспільства	2	4	8
Тема 3. Соціальний феномен спорту. Соціологічні проблеми спортивної діяльності	2	4	8
Тема 4. Методологія соціологічних досліджень у сфері фізичної культури	2	4	10
Тема 5. Конкретне соціологічне дослідження: методологія, інструментарій і процедура проведення. Методи дослідження в соціології фізичної культури і туризму	2	4	10
Тема 6. Засоби масової інформації (ЗМІ) та основні напрямки в їх діяльності з питань пропаганди цінностей фізичної культури	2	4	10
Всього	12	24	54

6. Система оцінювання освітньої компоненти

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	35
Самостійна робота	10
Знання термінів	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контролю знань. Оцінювання відповідей студентів на лабораторних заняттях відбувається за 100 бальною шкалою. По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у 100-бальній шкалі множиться на ваговий коефіцієнт 0,35, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 35 балів. При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем,
---	---

	включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, проведення розрахунків, лабораторних робіт, написання рефератів, опрацювання завдань робочих зошитів, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, тощо. Якщо студент не складав змістовий модуль з поважних причин, які підтверджені документально, то він має право на його складання з дозволу зав. кафедри (за заявою). Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (максимально – 70 балів), отриманих балів за самостійну роботу (КСР) (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,10, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 10 балів), оцінки за письмову (додаткову) роботу (написання рефератів, опрацювання завдань робочих зошитів, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів і т.д.) (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал може скласти 5 балів), що в сумі максимально може скласти 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмовими роботами <u>студентів денної форми навчання</u> є: – огляд питань за темами та виступ на семінарському (практичному) занятті; – підготовка реферату, презентації, доповіді на семінарське (практичне) заняття. Письмовими роботами <u>студентів заочної форми навчання</u> є: – підготовка реферату, презентації, доповіді на практичне заняття. Критерії оцінювання письмової роботи студентів денної форми навчання: <i>90–100 балів</i> – Огляд у письмовому вигляді всіх питань самостійної роботи, передбачених програмою та НМКД, підготовка реферативної роботи та виступ на практичному занятті, підготовка презентації; <i>80–89 балів</i> – Виконання зазначених завдань письмової роботи, однак не в повному обсязі, а в такому, що становить 80–90 % від запропонованих завдань; <i>70–79 балів</i> – Підготовка письмових робіт у повному обсязі та підготовка реферативної роботи (без виступу на практичних заняттях); <i>60–69 балів</i> – Підготовка письмових робіт та виступи на практичних заняттях у обсязі 50 %; підготовка реферативної роботи (без виступу на практичному занятті); <i>50–59 балів</i> – Підготовка письмових робіт у обсязі 50 % або підготовка реферативної роботи (без виступу на практичному занятті). Критерії оцінювання письмової роботи студентів заочної форми навчання (реферати): <i>90–100 балів</i> – виконані всі вимоги до написання й захисту реферату: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання викладача та присутніх у аудиторії; <i>80–89 балів</i> – виконані всі формальні вимоги до написання

	й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання викладача та присутніх у аудиторії; <i>70–79 балів</i> – основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано на належному рівні; <i>60–69 балів</i> – основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; не витриманий обсяг реферату; є недоліки в оформленні; на додаткові питання викладача та присутніх у аудиторії при захисті дані неповні відповіді; <i>50–59 балів</i> – є істотні недоліки стосовно вимог до написання реферату. Зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання викладача та присутніх у аудиторії; під час захисту відсутній висновок; <i>Менше 50 балів</i> – тема реферату не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, оформлення не відповідає встановленим вимогам, відсутня логіка викладу представленого матеріалу
Семінарські заняття	Оцінювання відповідей студентів на семінарських (практичних) заняттях відбувається за 100 бальною шкалою. <i>90-100 балів</i> – Студент має глибокі знання з тем практичних занять. Доповідь змістовна, ґрунтовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент використовував творчий підхід, не обмежуючись тільки матеріалами підручника або лекції. Під час практичного заняття студент активно приймає участь в дискусіях та доповнює відповіді інших. Протягом відповіді активно використовує приклади для кращого розуміння матеріалу. Під час заняття вдало поєднує теоретичні знання та практичні вміння з даної дисципліни. Приймає активну участь у розв’язанні творчих робіт. <i>80-89 балів</i> – Студент має міцні ґрунтовні знання. Доповідь змістовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент не обмежується тільки матеріалами лекції. Під час практичного заняття студент приймає участь при обговоренні поставленого питання. Протягом відповіді може використати приклади для кращого розуміння матеріалу. Проте існують незначні помилки при змогах застосувати отримані знання в практичній діяльності. <i>70-79 балів</i> – Студент знає програмний матеріал повністю. Доповідь відповідає вимогам. Студент своєчасно готується до заняття. Під час заняття студент відповідає на поставлені запитання. Проте існують проблеми з застосуванням прикладів з практичної діяльності. Існують певні помилки в трактуванні поставленого питання, не вміє самостійно та творчо мислити, не може вийти за межі теми. <i>60-69 балів</i> – Студент знає тему заняття, має уявлення про навчальний матеріал, але його знання мають загальний характер. Вміє відповідати на окремі поставлені

	запитання. При обговоренні інших питань практичного заняття не приймає активної участі і не може привести приклади застосування матеріалу на практиці. <i>50-59 балів</i> – Студент знає основну тему заняття, має уявлення про поставлене питання, але його знання мають загальний характер. Відповіді базуються лише тільки на лекційному курсі і практично не підкріплені прикладами. Має певні прогалини в інших темах, на яких базується матеріал практичного заняття. <i>25–49 балів</i> – Студент має фрагментарні знання, не володіє програмним матеріалом. Відповіді на всі поставлені запитання не повні або взагалі відсутні. При відповіді часто зупиняється і не може додатково відповідати на запитання.. <i>менше 25 балів</i> – Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працює в аудиторії, не готовий відповідати на будь-яке запитання з теми практичного заняття.
Умови допуску до підсумкового контролю	Допуск до іспиту становить мінімум 25 балів, максимум 50 балів. Студент повинен відпрацювати пропущені заняття.
Підсумковий контроль	Екзамен. Оцінка за іспит формується із суми відповідей студентів на 4 основні запитання (по 10 балів за кожне запитання) та 2 додаткові (по 5 балів за кожне запитання), або, за вимогою – на основі результатів тестування (максимальна оцінка за тести – 50 балів). Відповідь оцінюється у 100-бальній системі з ваговим коефіцієнтом 0,50. <i>90-100 балів</i> – Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного і практичного курсу, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми навчальної дисципліни, її мету та завдання. Вміє застосовувати здобуті практичні та теоретичні знання в усіх видах професійної діяльності. Не допускає помилок під час виконання різних практичних завдань та розрахунково-графічних робіт, чітко знає методiku дослідження та визначення різних складових та тем навчальної дисципліни. <i>80-89 балів</i> – Студент має міцні ґрунтовні знання, виконує теоретичну і практичну роботу без помилок, але може допустити незначні помилки при виконанні залікових завдань, та самостійному виконанні розрахункових робіт. <i>70-79 балів</i> – Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички щодо виконання практичних завдань, але не вміє самостійно і творчо мислити, не може вийти за межі теми. <i>60-69 балів</i> – Студент знає основні теми курсу, але його знання мають загальний характер. Вміє дати узагальнюючу характеристику стосовно різних практичних завдань. Володіє знаннями і вміннями не в повному обсязі. <i>50-59 балів</i> – Студент знає основні теми курсу, але його знання мають загальний характер. Має прогалини в теоретичному курсі та в практичних вміннях та навичках. <i>25–49 балів</i> – з можливістю повторного складання. Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не знає особливостей проведення розрахунків з дисципліни та її необхідності. Практичні вміння та навички сформовані на примітивному рівні. <i>менше 25 балів</i> – з обов'язковим повторним вивченням дисципліни. Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Оцінювання письмових робіт студентів регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на низці положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: ➤ Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ➤ Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. Невідпрацювання занять може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» – ознайомитися із положеннями можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. та до «Положення про порядок повторного вивчення навчальних

	дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 24 листопада 2022 р. № 672) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

8. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
Література	
Основна 1. Черниш Н.Й. Соціологія: Підручник за рейтингово-модульною системою навчання. – 5-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2019. 468 с. 2. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. К.: Кондор, 2017. 288 с. 3. Козирев М.П. Соціологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 656 с. 4. Курчаба Т. Соціологія: навч.-метод. посібник. Л.: ПП Сорока Т.Б., 2015. 184 с. 5. Найчук А.В. Соціологія фізичної культури і спорту: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: видавець Зволейко Д. Г., 2013. 136 с. 6. Савицька Л.І., Савицький В.І., Савицький О.В. Соціологія і фізична культура: навч. посібник. К.: НУФВСУ, вид-во «Олімпійська література», 2013. 368 с. Додаткова 7. Барвінський А.О. Соціологія: Курс лекцій для студ. ВНЗ: Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 328 с. 8. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2002. 140 с. 9. Болотіна Є.В., Мішура В.Б. Соціологія: Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 128 с. 10. Головатий М.Ф. Соціологія молоді: Курс лекцій. К.: МАУП, 2006. 304 с. 11. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій. К.: І-нт соціології НАН України, 2007. 320 с. 12. Піча В.М. Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України. К., 2000. С. 186-234. 13. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». Відомості Верховної Ради України. 1994. №14. Ст. 80. Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12. 14. Васильченко О.А. Напрямки соціологічних досліджень в області фізичної культури та спорту. Методологія соціального пізнання: здобутки й проблеми. Матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної конференції 25 травня 2005 року. Київ – Запоріжжя: Просвіта, 2005. С. 253-254. Нормативні документи 15. Закон України «Про вищу освіту» в редакції від 19 січня 2010 р. / http://www.osvita.org.ua/pravo/law_05/. 16. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» в редакції від 19 грудня 2006 р. / http://www.osvita.org.ua/pravo/law_06/. 17. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» в редакції від 19 травня 2015 р. / http://www.yurfact.com.ua/zminy-do-zakonodavstva-2015/zminy_vid_19-05-	

2015_do_zu_pro_fizychnu_kulturu_i_sport

Інтернет-ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Київ.
<http://www.nbuv.gov.ua/>
http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba_posibnyk.pdf

Викладач

Ігор ВИПАСНЯК